

Шимкова Юлія,

студентка 4 курсу напряму підготовки «Економіка підприємства»

Науковий керівник: **Печенюк А.П.,**

к.е.н., асистент кафедри економіки, підприємництва,

торгівлі та біржової діяльності,

Подільський державний аграрно-технічний університет,

м. Кам'янець-Подільський

НОРМУВАННЯ ВИТРАТ МАТЕРІАЛЬНИХ РЕСУРСІВ ЯК СКЛАДОВА УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Постійне збільшення використовуваних у виробництві знарядь праці, розширення обсягів виробництва, запровадження в дію нових основних фондів і капітальне будівництво вимагають все більшої кількості сировини, матеріалів, палива і енергії. Саме тому особливе значення для розвитку підприємств має нормування матеріальних ресурсів.

Об'єктивною розрахунковою базою як планів соціально-економічного розвитку, так і планів галузей народного господарства і промислових підприємств є науково-обґрунтовані нормативи і розраховані на їхній основі норми витрат матеріальних ресурсів [1, с.181].

Нормування використання матеріальних ресурсів припускає: розробку норм їх споживання у виробництві при випуску продукції; коректування діючих норм; твердження і доведення норм до виробничих ділянок і бригад.

Нормування витрати матеріальних ресурсів включає: вивчення впливу умов виробництва, що визначають витрату матеріальних ресурсів на одиницю продукції, що випускається, з метою оптимального вибору матеріалів, запровадження прогресивної технології, вибору найбільш раціональної організації виробництва; визначення витрати матеріальних ресурсів, необхідного для виконання певної роботи, виходячи зі сформованого організаційного і технічного рівня виробництва; забезпечення максимальної

економії матеріальних ресурсів (при обов'язковому дотриманні необхідної якості продукції і робіт) за рахунок використання сучасного устаткування і інструменту.

Визначення потреби підприємства у сировині та інших видах матеріальних ресурсів здійснюється за певними нормами їх витрати. Ці норми розробляються самими підприємствами, або ж на їх замовлення галузевими науково-дослідними організаціями. Застосовувана система норм витрати матеріальних ресурсів охоплює велику кількість різноманітних норм; забезпечення зручності практичного користування ними досягається шляхом їх класифікації за певними ознаками.

Нормування витрати окремих видів матеріальних ресурсів передбачає дотримання певних його наукових принципів. Найважливішими з них мають бути: прогресивність, технологічна і економічна обґрунтованість, динамічність і забезпечення зниження норм [2, с.165].

Норма витрати того чи іншого виду матеріальних ресурсів являє собою гранично допустиму величину витрати на виготовлення продукції в умовах конкретного виробництва з урахуванням необхідності застосування найпрогресивнішої технології та сировини (матеріалів) найвищого ґатунку. Вона має власну структуру, тобто, співвідношення окремих елементів, які у своїй сукупності утворюють загальну величину витрати певного виду матеріальних ресурсів на одиницю вироблюваної продукції [3].

У практиці господарювання використовують три основні методи нормування витрати матеріальних ресурсів: аналітично-розрахунковий, дослідно-лабораторний та звітно-статистичний. Найбільш прогресивним вважається аналітично-розрахунковий метод, що базується на глибокому аналізі та техніко-економічному обґрунтуванні усіх елементів норми з використанням найновіших досягнень техніки і технології виробництва. Дослідно-лабораторний метод зводиться до визначення норм витрати шляхом проведення низки досліджень. Його використовують головним чином для нормування витрати допоміжних матеріалів та інструменту. Суть звітно-

статистичного методу нормування полягає у встановленні норм витрати, виходячи із звітних даних про фактичне витрачання ресурсів за минулі роки та очікуваного (можливого) деякого зниження норм у наступні роки. Його практичне застосування допустиме як виняток для приблизних розрахунків, а також у процесі нормування витрати малоцінних і рідковикористовуваних матеріалів. Виробничі запаси створюються на підприємстві для забезпечення безперервного процесу виробництва і реалізації продукції.

На кожному підприємстві споживається велика кількість різних видів матеріальних ресурсів. Тому окремі підприємства встановлюють норми шляхом укрупнення, за аналогією з іншими об'єктами, за звітними даними і т.д., що зовсім неприйнятно. Усунення зазначених труднощів досягається шляхом розробки загальногалузевих норм витрати матеріальних ресурсів на ті об'єкти виробництва, які виготовляються на багатьох підприємствах даної галузі, і на типові елементи продукції, які входять до багатьох видів робіт. Такі норми називають типовими [4, с.49].

Отже, норми є важливою умовою раціонального використання ресурсів, а так само знаряддям ефективного впливу на економію матеріальних ресурсів. Як уже відзначалося - основним принципом наукового нормування матеріальних ресурсів є прогресивність норм, які виступають важливою умовою безупинного зниження суспільно необхідних витрат на виробництво продукції.

Список використаних джерел

1. Ткаченко А.М. Нормування виробничих запасів на підприємстві. Гуманітарний вісник ЗДІА , 2011. С.180-184.
2. Давидович І.Є. Управління витратами: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008. С. 320.
3. Федорцов Л.С. Общий курс логистики: учебное пособие. М.: КНОРУС, 2010. С.224.
4. Волобуєва Т. В. Нормування витрат матеріальних ресурсів на підприємствах. Підйомно-транспортна техніка, 2015.№ 4. С. 47-52.